

Milostenia

Clasa a VI-a

Milostenia este cea mai simplă cale prin care omul poate face să se reverse asupra lui milele lui Dumnezeu cele bogate. Este o cale atât de simplă, pentru că nu ni se cere să dăm mult, ci puțin din puținul nostru. Pentru puținul oferit din inimă, primim infinita milostivire a lui Dumnezeu. „Oamenii fac milostenie ca oameni și obțin în schimb milostenia de la Dumnezeu universului. Milostenia omenească și cea dumnezeiască nu sunt egale: între ele există o distanță atât de mare, precum este între răutate și bunătate”, ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur.

Lumea în care trăim astăzi ne oferă, uneori, un tablou dezolant al umanității: oameni sărmani la fiecare colț de stradă, stând în frig, în ploaie sau în arșiță, implorând mila noastră, bătrâni gârboviți, sfârșindu-și zilele în aziluri sau, alteori, în singurătatea căminului lor, neștiuți de nimeni, bolnavi care își caută sănătatea prin spitale, cheltuindu-și tot avutul în speranța vindecării, oameni debusolați, fără nici o perspectivă, lipsiți chiar și de speranța că vor putea schimba ceva în viața lor.

Aceasta să fie, oare, lumea pe care ne-a lăsat-o Dumnezeu și în care vrem să trăim? Cu siguranță, nu! Ea nu trebuie să fie așa și de noi depinde, în mare măsură, să fie altfel. Tabloul de mai sus este, se înțelege, expresia hiperbolizată a unei lumi total dezumanizate de lipsa iubirii milostive, ceea ce, evident, nu este cazul. Totuși, merită să tragem un semnal de alarmă asupra unui fenomen care este, tot mai mult, asociat cu lipsa milosteniei, și anume: indiferența.

Deși se invocă mereu posibilitățile materiale reduse, nu aceasta este principala cauză a neîmplinirii faptelor de milostenie, ci nepăsarea. Nepăsarea pare că ne acaparează pe tot mai mulți. Nu ne mai interesează ce se întâmplă la un pas de noi, nu ne mai sensibilizează suferința aproapelui, rămânem surzi și orbi la nevoia celuiilalt; totul este pentru noi și despre noi.

Sfinții Părinți ne îndeamnă să practicăm milostenia permanent, în orice împrejurare a vieții noastre. Sfântul Grigorie Teologul atrage atenția asupra ispitei de a amâna milostenia: „Să nu zici: Mă voi întoarce și mâine o să te ajut! Să nu treacă timp între hotărârea și fapta ta de binefacere. Binefacerea, de fapt, nu îngăduie amânare”. Chipurile de a milui sunt, cum ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur, felurite, după cum felurite sunt și nevoile aproapelui nostru. Unii au nevoie de hrană, de îmbrăcăminte, de vindecare trupească, dar cei mai mulți au nevoie de înțelegere, de alinare, de iertare, de îmbărbătare. Către toți aceștia trebuie să se îndrepte faptele milei trupești și sufletești.

Ce presupune milostenia ne-a arătat Însuși Mântuitorul în Pilda samarineanului milostiv: aplecarea concretă spre cel aflat în nevoi, purtarea de grijă față de el. În zilele noastre, din păcate, milostenia rămâne, de cele mai multe ori, ceva exterior. În era digitală, milostenia se face și ea online. Ne-a devenit foarte familiară metoda de a ajuta pe cineva prin donarea unei sume de bani într-un cont deschis în acest sens sau, efectiv, prin distribuirea poveștii lui pe rețelele de socializare. De câte ori însă ne-am interesat cine este cel pe care vrem să-l ajutăm și dacă ajutorul nostru i-a și folosit? Fără să conștientizăm, îl transformăm pe cel aflat în dificultate din semenul nostru într-un abstract „caz umanitar”. Și chiar dacă mutăm discuția în sfera concretă, și acolo vedem că milostenia nu mai comportă o implicare directă în viața celui miluit. Câți dintre noi cunoaștem măcar numele sărmanului din colțul străzii? Câți știm istoria vieții lui? Cum a ajuns pe stradă? Ce probleme are și, mai ales, câți încercăm să-l ajutăm să le depășească? Cei mai mulți - dacă nu-l certăm sau nu-l judecăm - ne limităm la a-i întinde, într-un mod la fel de impersonal, un bănuț, convinși fiind că, prin aceasta, ne-am îndeplinit datoria de buni creștini.

Desigur, și acest tip de milostenie este folositor. Știm aceasta și din îndemnul Sfântului Grigorie Teologul: „Să ascundeți milostenia în sânurile săracilor, că aceștia se roagă pentru voi”.

Cel care face milostenie, chiar și de ar rămâne necunoscut, va fi purtat mereu în rugăciunea celui miluit. Dar adevărata milostenie presupune o cercetare, o deschidere și o preocupare pentru aproapele nostru. De aceea Didahia recomandă: „Să asude milostenia în mâinile tale, până cunoști pe cel căruia dai”. Acest criteriu ne-ar feri și de riscul de a da milostenie celui care nu are neapărată nevoie, celui leneș sau viclean, care face din infirmitatea trupului prilej de neguțătorie, după cuvântul Sfântului Vasile cel Mare.

Iubirea milostivă este un atribut dumnezeiesc prin excelență, iar cei care o practică se aseamănă lui Dumnezeu. „Minunată și plăcută lui Dumnezeu - spune Sfântul Chiril al Alexandriei - este milostenia, fiind potrivită sufletelor evlavioase. Fiți milostivi, zice Tatăl vostru care este în Ceruri”. De aceea, Însuși Mântuitorul i-a fericit pe cei milostivi, făgăduindu-le că vor fi ei înșiși miluiți (cf. Matei 5, 7).

Milostenia este cea mai simplă cale prin care omul poate face să se reverse asupra lui milele lui Dumnezeu cele bogate.

Pe cât de simplă este însă această cale, pe atât de anevoioasă poate deveni dacă nu înțelegem că esența milosteniei constă nu în îndeplinirea cu scrupulozitate a unei porunci, în vederea răsplății viitoare, ci în folosul concret pe care fapta noastră îl aduce aproapelui. Milostenia este virtuoaasă întrucât ne pune în legătură cu cel de lângă noi, care este și el chip al lui Dumnezeu și, prin el, cu Tatăl cel Cereșc. Mântuirea noastră însăși, deși este un act individual, se împlinește numai în comuniune, o comuniune de iubire în care unul oferă și celălalt primește și în care cel care oferă devine și el, la un moment dat, cel care primește.